

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Cap. IV. De tempore Sacrificii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

tingat, eam pollui, & ea erat tantum benedicta, obligari ad reconciliandam juxta dicta S. 2. quia tenetur tollere impedimentum, si potest. Si autem non potest, vel ea sit execrata, vel interdicta, cui ipse causam non dedit (si enim dedit, tenetur curare tolli interdictum) tunc attendenda est mens obligantis: si enim is solum intendit officiatuam in tali loco, ad nihil tenetur Sacerdos; si intendit applicationem, vel cultum specialem Sancti currentis, tenetur Sacerdos alibi celebrare, vel alio die supplere, quia ita præsumitur ex voluntate obligantis: Tamb. l. 3. c. 5. §. 2. Nota hic, si Ecclesia, in qua est Altare privilegiatum, destruat, manente integro Altari, perire privilegiatum, uti decisum esse testantur Dian. & Gob. ap. Croix n. 523.

CAPUT IV.

De Tempore Sacrificii.

AD Sacrificii tempus pertinent ista: I. Quo die? II. Qua hora? III. Quo die, five designetur, five non designetur, five designetur quotidie? Verum de hoc ultimo pauca quædam hic addentur; cum reliqua huc spectantia dicta abunde sint de Missæ stipendio tr. 4. d. 2. q. 1. c. 2. §. 3.

§. I.

Quo Die?

VIDENDUM, Primo, An Sacerdos teneatur aliquando celebrare? Secundo, Quo die possit? Tertio, Quoties eodem die? Itaque

Quæres primo, An Sacerdos teneatur aliquando celebrare?

Respondeo, Simplicem Sacerdotem (qui scilicet aliunde non sit obligatus beneficio, legato, stipendio manuali, promissione, voto, & similibus) si non sit legitime impeditus, teneri ex mandato Episcopi sub gravi culpa celebrare saltem Dominicis, & Festis, ubi Tridentinum est quoad hoc receptum: si vero nullum sit Episcopi mandatum, teneri etiam sub gravi aliquando intra annum celebrare;

celebrare; & quidem ter in anno, & præcipue Natali Domini, Pasch. & Pentecost. docent nonnulli apud Dian. p. 2. t. 14. r. 19. satis tamen esse, si, præciso scandalo, semel, hoc est in Pasch. quando scilicet est obligatio communicandi, docent alii cum D. Bonav. in 4. d. 12. a. 2. q. 21.; additque Tamb. l. 1. *Miss.* c. 6. §. 2. cum aliis, nec peccatum graviter, si tunc tantum communicet, quia nec apparet præceptum cum tanto rigore obligans. Obligatio autem dicendi tres Missas (Spiritus Sancti, B. V. & Defunctorum) post primam Missam, quæ imponitur Sacerdoti, dum ordinatur, etsi Suarez, & alii dicant esse sub mortali, at sub veniali ob decentiam, dicunt alii apud Croix num. 2319. In Cathedrali vero. Collegiata, & Conventuali (ubi est competens Sacerdotum numerus) debet quotidie una saltem Missa privata celebrari, & altera cantari; peccantque graviter earum Rectores, si in hoc deficient: Doctores communiter ex c. *Cum creatura*, de *Col. Miss.* Eos tamen à mortali excusant Tambur. num. 4. & alii, si (præcisa alia obligatione) semel, vel bis in hebdomada alterutram omittant; quia nec constat de consuetudine accepta sub mortali, nec ex *cit. cap.* eruitur, ut quotidie, &c. idemque putat, si in Collegiata, cadente die Festo in Feriam privilegiatam (scilicet Vigiliæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Quadragesimæ) semel omittatur Missa solemniter de feria canenda post nonam; quia non constat declaratio opposita S. Congr. quam refert Asc. Tamb.; & Rubrica Missalis solum dicit, *Cantentur duæ Missæ currentis Festi, & Feriæ privilegiatæ*, ideoque non præcipit. Majus est dubium de Ecclesiâ Regularium canentium in Choro, quam Portell. censet esse vere Collegiatam; negat tamen Rodr. cum Peyr. apud eundem Tamb.

Denique Parochus, etsi sub gravi teneatur celebrare vel per se, vel per alium, quando ejus Parochiani tenentur audire Missam, cum teneatur ratione officii; tamen extra id tempus non tenetur, præcisa consuetudine, lege speciali, vel pacto, &c. cum nihil in jure sit circa id statutum: ideoque in Natali Domini nec tenetur, nisi unam Missam curare, cum ad unam tantum audiendam teneantur ejus Parochiani: Tamb. §. 2. n. 2.

* Addenda hic, quæ circa Missam Parochialem, & Conventualem per Epistolam Encyclicam incip. *Cum semper* declaravit, ac fanciit Bened. XIV. die 19. Augusti

gusti 1744. nimirum, Primo, quod Sacrificium Missæ à Pastoribus Animarum applicari debet pro populo ipsorum curæ commisso, idque veluti ex divino præcepto descendens, uti diserte exprimitur à Trid. *sess. 23. c. 1. de Reform.* Secundo, Quod iidem Pastores non tenentur ad dictam applicationem pro populo, quotiescunque celebraverint, sed in Dominicis, aliisque per annum Festis de præcepto, in quibus etiam ex Tridentin. debent populum salutaribus verbis pascere: Tertio, Nomine dierum Festorum veniunt etiam ii, in quibus populus Missæ interesse debet, licet possit alicubi operibus servilibus vacare: Quarto, Parochi vere egentes possunt ex Episcopi facultate, aut dispensatione eleemosynam dictis diebus festis pro Missa accipere ab aliquo pio offerente, & pro ipso Sacrificium applicare; dummodo ad necessariam populi commoditatem in ipsa Ecclesia Parochiali Missam celebrent; ea tamen conditione, ut tot Missas infra hebdomadam pro populo applicent, quot in diebus Festis infra eandem hebdomadam occurrentibus juxta peculiarem intentionem alterius pii Benefactoris obtulerint: Quinto, Ubi Vicariis, sive perpetuis, sive ad tempus Animarum curam administrantibus, quæ apud alios habitu residet, ratione alicujus Ecclesiæ Parochialis, ipsorum Ecclesiis, seu Monasteriis, Collegiis, aut locis piis olim unitæ, ubi, inquit, præscripta juxta Pii V. sanctionem fructuum portio reputetur ab Episcopis minime sufficiens propter temporum circumstantias, & signanter pro onere applicandi, ut supra, Missam pro populo; utantur Episcopi potestate per Tridentinum accepta, & congruam dictis Vicariis fructuum portionem assignent.

Circa Missam Conventualem approbat & confirmat vetera Decreta, tum primo inculcat, ut talis Missa, quæ singulis diebus canitur à Clero Ecclesiæ Cathedralis, Collegiatæ, &c. pro Benefactoribus in genere quotidie applicetur; nam debitum celebrandi Missas Conventuales, non singulares Benefactores, sed Benefactores in genere respicit: Secundo, Huic debito non satisfacit per alias preces, quæ interdum fiunt, vel per anniversaria fratis diebus sacrificia pro Benefactoribus in genere peracta: Tertio, Excusationes afferri solitas ad declinandam obligationem sic applicandi Missam Conventualem sublatas dicit per opportunas resolutiones Congregationis Concilii Tridentini, quas ipse approbat, & confirmat; unde

unde statuit, nemini suffragari consuetudinem contrariam, etiam immemorabilem, cum hæc potius abusus dici debeat, & corruptela. Neque suffragatur excusatio ex eo, quod aliqui inveniuntur obstricti alio onere Canonatus, Beneficii, &c. ad quod implendum debeant applicare Missam Conventualem, quam celebrant; nam in tali casu debent Missam Conventualem pro Benefactoribus in genere applicare, & alium substituere, qui ipsorum loco celebret, applicetque pro aliis, pro quibus ipsi deberent, ad alia onera implenda. Si contingat Missam Conventualem non celebrari à Canonicis, aut Dignitatibus, sed à Beneficiatis, aut Mansionariis; istis, ne omni elemosyna careant, desumatur, ac detur ex Massa distributionum. Si enim exiguæ fiunt distributiones ob detractam elemosynam pro Missa Conventuali, providendum ex Trident. sanctionibus *sess. 24. c. 15.* Si neque provideri hac via possit, recurrendum ad Congregationem Concilii, cujus erit, re mature perpensa, applicationem Missæ Conventualis pro Benefactoribus in genere ad Festos tantum dies reducere: Quarto, Ubi plures dicuntur Missæ Conventuales quotidie: Prima sit pro Benefactoribus in genere. Secunda etiam, & tertia, si sponte pro iisdem applicetur, laudabile est; si ex vi consuetudinis in tali Ecclesia vigentis, imperandum, ut in ea consuetudine perseveretur: ubi vero id usu receptum non invenitur, libera sit celebrantibus applicatio secundæ, ac tertiæ Missæ Conventualis, dummodo in Commemoratione pro defunctis, Ecclesiæ Benefactorum in genere non obliviscantur. Demum simplicem Assistentiam in Choro sine divinæ psalmodiæ cantu reprobatur: sic enim Assistentes, inquit, nisi Apostolicum privilegium legitimum, ac vigens præsto sit, verendum, ne Præbendarum, ac distributionum fructus minime suos faciant, dum ita se gerunt.

Quæres secundo. Quo die celebrari possit?

Respondeo, per se loquendo, Possit licite celebrari quotidie, *Salva tamen honestate sua, Et debita devotione,* ut dicitur cap. *Significatum, de Præb. Dixi, per se loquendo,* quia sub gravi prohibetur die Veneris Sancti; in quo ex declar. Cardin. apud Dian. contra Hurt. nec licet communicare, nisi pro Viatico; quod nec tunc potest confici, nisi forte secus infirmus moriturus esset in peccato; quinimo, si nulla relicta sit hostia pro eo die, debet

bet Parochus potius omittere omnia; nisi forte habeat particulam consecratam; quam si nec habeat, Gob. putat, ad vitandum populi scandalum, posse mane celebrare privatim Missam de Passione, & consecrare duas hostias absque ablutione; vel curare, id & fieri per alium Sacerdotem, si adsit: v. Croix num. 233. At die Jovis Sancti, & Sabbato Sancto, quamvis consueta sit praxis abstinere à Missa privata in signum mœroris, &c. tamen licite posse à quovis id fieri; etiam in publico templo, saltem ante inceptam Missam solemnem die Jovis, & saltem incepta Missa solemni Sabbato Sancto, communiter docent Doctores ibidem, quia de primo nulla adest prohibitio, & quæ affertur à Persic. apud Tambur. nondum constat authentice; de secundo autem, si qua fuit, est abrogata usu etiam Timoratorum; tamen Averf. apud Croix recte dicit, consultum non esse, & apud eundem num. 2055. & 295. est hodie prohibitum, ex decr. S. C. 1690. ideoque, si his diebus incidat Festum, possunt plures Missæ celebrari ad commoditatem audientium, &c. Cæterum qui tenetur quotidie celebrare, potest dictis diebus abstinere, conformando se praxi, & aliorum opinioni.

Nota hic ex March. apud Tambur, n. 3. prohibitam esse à S. Congr. Missam solemnem in Oratoriis Confraternitatum his diebus, ut & Sacramentum in sepulcro, &c. absque licentia Episcopi. Item nota ex Senny, apud Croix n. 507. non prohiberi his diebus Missam solemnem de *Requiem* præsentem cadavere; non tamen Missas privatas ejusmodi, ex S. Congr. apud eundem.

Quæres tertio, Quoties quis eodem die celebrare possit?

Respondeo, Olim toties, quoties voluisset, & quidem novies in die aliquando id fecisse S. Leon. III. refert Gob. apud Croix n. 235. Nunc vero ex universali consuetudine semel tantum est licitum, excepto privilegio, vel causa necessitatis, ex cap. *Consulvisti de Celebr. Miss.*

I. Itaque unum privilegium est in Natali Domini, in quo potest Sacerdos (non tamen tenetur) ter celebrare, modo sit usque ad tertiam jejunos. At non potest bis celebrare, & semel communicare more laico; ideoque nec potest Cardinalis Diaconus Sacerdos, quia ea nocte communicat in Missa Papæ, dein celebrare; quia privilegium

pliam est solum de ter celebrando: Lug. apud Tambur. Potest tamen Episcopus ea die ordinatus communicare in Missa, in qua ordinatur, & postea bis celebrare; quia in prima fuit etiam Sacrificans: Gob. apud Croix n. 242. qui etiam n. 240. ait, Sacerdotem, qui præest duabus Parochiis (ideoque potest eodem die binare juxta dicenda num. seq.) posse in Natali Domini dicere sex Missas, dummodo sit jejunus usque ad ultimam, quia fruitur privilegio duorum Parochorum: & n. 241. ait, qui in uno loco, ubi est novum Calendarium ter dicto die celebravit, si eodem anno veniat ad locum, ubi est Calendarium vetus, posse iterum ter celebrare, applicando sibi præsens privilegium loci. Alterum privilegium est in Regno Valentiae, ubi die omnium defunctorum potest Sacerdos Secularis bis celebrare; & Religiosus ter ibidem, & in pluribus aliis Regnis Hispaniae: idemque possunt Dominicani Conventus Pampilonensis, S. Jacobi, & Trinitarii, ex Leandr. apud Croix n. 235.

II. Causa necessitatis est communiter, Primo, Si quis præest duabus Parochiis, & nisi bis eodem die ibi celebret, alteruter populus careret Missa; quod fieri posse non solum die festo, sed etiam feriali, docent, Suarez, Lugo, & alii, ne scilicet alteruter populus privetur potestate offerendi Sacrificium; additque Suarez, Parochum tunc impeditum posse rogare alium Sacerdotem ad similiter binandum, & Tambur. ex Fagun. ait, quemlibet Sacerdotem, ubi est horum raritas, posse in dicta necessitate pluries in die celebrare, etiam nulla petita licentia ab Episcopo forte vicino, quia *Jus commune c. cit.* absolute facultatem concedit; debet tamen usque ad ultimam Missam esse jejunus: Doctores communiter. Secundo, Necessitas binandi esse potest, si aliter quis decederet sine Viatico, modo etiam binans sit jejunus, ut concedunt Doctores communiter, qui tamen casus, ut notat Tamb. solum haberet locum, si Sacerdos accepto calice ante ablutionem sciret, aliquem esse moribundum; si enim antea sciat, debet servare de sua hostia: aliqui tamen cum Zanard. Zamb. Philiar. putant, in tali casu Sacerdotem etiam non jejunum posse binare: quorum sententiam Suarez, Fill. Lugo, Dicast. vocant probabilem, & Layman. concedit, si aliud Sacramentum non possit sumere infirmus: v. Croix n. 611. Illud certum, si post consecrationem etiam unius speciei deficiat celebrans, posse alium, etsi celebraverit, non jejunum supplere

plere reliquum Missæ; sed id non est binare, sed alterius sacrificium complere.

Præter dictas duas necessitates, alii apud Croix n. 236. admittunt, posse etiam binari, si superveniat Princeps, vel Episcopus volens audire Missam, nec sit alius Sacerdos: item, si superveniat multitudo peregrinorum: item, si superveniat defunctus, ubi sine Missa sepeliri non solet: item, si benedicendæ sint nuptiæ: item quæcunque alia simili necessitate arbitrio prudentis, &c. Verum oppositum communius dicendum, tum ex cap. *Te referente, de Celebr. Miss.* ubi Episcopo Sipontino mandatur, ut in die Coenæ Domini in Ecclesia Sipontina tantum celebret ad conficiendum Chrisma, & non binet etiam in Garganica ob peregrinos, &c.; tum etiam ex S. Congr. 1. Sept. 1657. prohibente, Episcopo Paraguarienti celebrare diluculo pro nobilibus impotentibus deinde decenter adesse, & deinde pro populo: v. Croix ibid.

§. II.

Qua Hora?

HORA celebrandi est ab aurora ad meridiem, ex Pio V. in *Rubr. Miss.* Videndum nunc Primo, An liceat ante auroram. Secundo, An liceat post meridiem? Tertio, An liceat ante recitatas Horas Canonicas? Quarto, An liceat Missam abrumpere? Quinto, An liceat interrumpere? Itaque

Quæres primo, An liceat celebrare ante auroram?

Respondeo negative, Excepto die Nativitatis Domini, privilegio, ac necessitate: Doctores communiter ex Trid. præcipiente, ne aliis, quam debitis horis celebretur, & ex consuetudine approbata à Pio V. & censura Prælatorum punientium delinquentes. Nota hic, ex S. Congr. apud Gav. auroræ tempus sumendum, non mathematice, sed moraliter; ideoque nihil peccare, qui Missam finitum, cum incipit aurora, quæ quidem incipit apud nos hora cum dimidio, antequam videatur oculis ipsum corpus solare: Suarez, Tambur. & alii apud Croix n. 226. ideoque potes licite incipere duabus plus minus horis ante, quia sic finis Missæ coincidet cum initio auroræ; si amplius anticipes, ita ut finias duabus circiter horis ante solem, peccas venialiter, & cum causa nihil peccas;

cas; ita colligo ex Tamb. l. i. *Miss. c. 6. §. 4. n. 19.* & aliis: si plus anticipes, peccas mortaliter: Doctores communiter.

Excipe primo Natalem Domini; tunc enim immediate post mediam noctem possunt, non solum una, sed ex probabilissima opinionione omnes tres solitæ Missæ à quovis Sacerdote celebrari: Suarez, Vasquez, Lug. & alii contra Fagun. & Nug. ap. Tambur. n. 5. quibus favet S. Congr.

Excipe secundo, Religiosos communicantes in privilegio Societatis Jesu, quo à Gregor. XIII. conceditur, ut possint causa itineris, vel alterius legitimi impedimenti celebrare per horam ante auroram; adeoque incipere tribus horis ante ortum solis, ut infert Tambur. ex dictis, quod communicatum est omnibus Superioribus, & quibus ipsi commiserint; ut in *Comp. Priv. Soc. J.* Extant apud eundem tria alia Privilegia: Primum Alex. VI. Bullatum Benedictinis, ut possint ob multitudinem confluentium celebrare duabus horis immediate post mediam noctem in propriis Ecclesiis; adeoque etiam claustris, ut probabiliter addit Rodr. contra Lug. Secundum, Leon. X. *viv. voc. orac.* concessum Minoribus, celebrandi de licentia Superiorum illico post Matutinum; & Tertium Greg. XIII. concessum Monachis S. Justinæ, etiam *viv. voc. orac.* ut, dum sunt in itinere, celebrare possint inter mediam noctem, & auroram; quæ tria, etsi revocata non esse dicant Pellizar. Tambur. & alii, tamen nondum esse nobis communicata à Generali asserunt.

Excipe tertio, Casum necessitatis, ut scilicet morturo detur Viaticum; potes enim tunc à media nocte celebrare absque licentia: Doctores communiter. Item anticipari potest horam integram, occasione itineris, secundum Henr. sed communitatis, vel tui, si aliqui deberes solus ire, ut limitat Layman. Similiter, si alicubi sit consuetudo anticipandi, ut scilicet opifices, & famuli possint summo mane audire Sacrum, antequam eant ad opera, &c. Layman. & alii. Item, si ex rationabili causa dispenset per horam Episcopus sive secum, sive cum aliis; quia, etsi nequeant Episcopi concedere privilegium generale, possunt tamen in particulari casu ex causa: idemque est de Superioribus Regularium: Suar. Rodr. Tamb. & alii: justa autem causa est quodlibet impedimentum alicujus momenti prudenter superfuturum.

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. M Quæ-

Quæres secundo, An liceat celebrare post meridiem?

Respondeo negative, Excepto pariter privilegio, aut necessitate, atque hic etiam meridies accipitur moraliter, & satis est incipere in ipso meridie, etsi finias postea. Si autem absque causa incipias tertia parte horæ pomeridianæ secundum Azor. media hora secundum Layman. tribus quadrantibus secundum Bonac. una hora secundum Sylv. peccas venialiter propter parvitatem materiæ; & cum causa nihil peccas: Tambur. ex Lugo. Ulterius autem differre est mortale: Doctores communiter contra Nav. putantem, licite differri posse usque ad horam tertiam pomeridianam, cui certe repugnat universalis consuetudo.

Excipe primo, Privilegium Greg. XIII. datum Religiosis Soc. Jesu celebrandi intra horam post meridiem ex rationabili causa, & licentia Superioris, qui proinde ex dictis etiam incipere possunt immediate post horam. Extat etiam privilegium Bull. Eugen. IV. concessum Monach. S. Justinæ celebrandi ex justa causa usque ad nonam *inclusive*, hoc est tribus circiter horis post meridiem, quod, etsi non revocatum dicat Tambur. non tamen nobis à Generali communicatum asserit.

Excipe secundo Casum necessitatis, ad dandum scilicet Viaticum, pro quo celebrare poterit quisvis etiam hora post meridiem, imo etiam tertia hora, sequendo opinionem Navarr. non autem postea. Item inter causas postponendi est secundum Suarez, & alios etiam solemnitas; si scilicet Missa solemnis, & concio diu durat, post quam dici potest alia Missa privata ob commoditatem populi etiam post horam; imo ex Quarti etiam post tertiam, sed quoad hoc attendenda est consuetudo locorum; ideoque, etsi Nav. Gob. & alii putent, Sacerdotem posse incipere hora tertia, ut sic Festo die ipsemet præcepto satisfaciatur, tamen Suarez, & alii melius negant, quia negant, quia non videtur esse tanti, ut unus privatus Missæ præcepto satisfaciatur: Croix n. 228. solum ergo id concedi potest intra horam pomeridianam, si fuerint itinere, sive alio notabili impedimento antea occupatus. Dico *Notabili*; non enim fat est, ut commodius celebretur, ut tardius è lecto per segnitiam exsurrexeris, ut stipem sine indigentia lucrearis, &c. bene tamen infirma valetudo, studium necessarium.

rium, negotium alicujus momenti, multitudo Confessionum, vel confessio longa, vel indigentia stipis ad vitum, &c. Denique dispensare tum secum, tum cum aliis potest in hoc Episcopus una hora, &c. ut eruitur ex dictis.

Quæres tertio, An liceat celebrare antè recitatas Horas Canonicas?

Respondeo, Inter Missæ defectus numerari in Rubr. Miss. §. 10. si celebrans Matutinum saltem cum Laudibus non dixerit. Hinc antiquiores communiter, quibus accedunt Azor. Bellarm. Reg. n. aliique dicunt, esse mortale antea celebrare, tum quia est vetus consuetudo, tum quia Pius V. *Bull. in Princip. Missal.* districte id præcipit. Negant alii communius cum Sylv. Suar. &c. quia nec apparet, consuetudinem esse sub mortali acceptam, nec Pius V. tulit præceptum, nisi observandi ritum Missæ, & recitatio Matutini non est ejus ritus, sed quid præsuppositum, ut not. Pal. ideo Tambur. & alii dicunt, nullum per se loquendo esse peccatum, sed tantum consilium, seu congruum; sed communiter est veniale, utpote contra Rubr. cit. si fiat sine causa, à quo liberaris per causam quamcunque rationabilem: Croix n. 230. Cæterum ex concessione Jul. III. possunt PP. Societatis Jesu cum facultate Generalis jam data sine scrupulo postponere *justis de causis*; & sufficit quævis causa, etiam dubie sufficiens; aliter non esset speciale privilegium. Missa autem Conventualis dicenda est ex universalis consuetudine post matutinum in Cathedr. Collegiat., &c.

Quæres quarto, An liceat Missam abrumpere, seu relinquere imperfectam?

Respondeo negative, ex cap. *Nihil. 7. q. 1.* ubi, *Si quis hæc temere præsumpserit, Excommunicationis sententiam sustinebit*: si quis autem in fine parvam partem omittat, est veniale tantum ob parvitatem materiæ: at si missam parvam etiam parte inceptam deserat, secundum Pasqual. apud Croix n. 244. peccat mortaliter, incurritque suspensionem; quamvis hoc aliis videatur durum. Cum causa vero distinguendum est. Si nondum cœperis Canonem, debes interrumpere, si assistat excommunicatus vitandus, qui expelli nequeat, vel publice polluatur Ecclesia, aut excretur Altare: idemque est, si recorderis, te esse excommunicatum, vel suspensum, vel non

jejunum, vel in peccato, vel cœpisse Missam multo ante auroram, aut multo post meridiem, &c. modo tamen id fieri possit absque scandalo, & infamia; etsi Sotus putet, posse pergere, si recorderis peccati, modo sis jejunus, nec censuratus: si autem cœptus sit canonicus, pergendum est, nisi urgeat gravis necessitas, sive corporalis, sive spiritualis, tua, vel proximi, sed inde redeundum juxta dicenda quæsit. sequ. Dubium nunc est, an aliquando possis consecrata una tantum specie abrumpere, seu relinquere omnino Missam imperfectam. Negat Pal. etsi intentetur mors, quia esset positiva irreverentia vitam tuam præferre essentia Sacrificii: sed distinguendum cum Tambur. & negandum quidem, si ante inceptionem Missæ intentetur mors, nisi consecres solum panem; sic enim directe intenditur sacrificium imperfectum, quod in nullo casu licet, etiamsi ad conficiendum Viaticum; at, si consecrato pane ingruunt hostes, incendium, terræmotus, &c. potes eo statim absumpto, vel tecum ablato abrumpere, si ad consecrandum calicem sine evidenti mortis periculo progredi non possis: Layman. & alii; idque à fortiori, si ingruant hæretici ad inferendam injuriam Sacramento. Contra vero potes, si quis intentet tibi mortem, nisi abrumpas, quia talis metus intentatur in contemptum, & ita intelligo Pal. Eadem dic de abrumpenda Missa inter consecrationem, & consumptionem, quia hæc saltem est perfectio integralis Sacrificii.

Quæres quinto, An liceat aliquando interrumpere Missam?

Respondeo, Absque gravi causa esse mortalem quamcunque interruptionem notabilem, hoc est ultra mediam horam: Croix n. 246. & noto, ad interrumpendum immediate post Evangelium sufficere concionem, processionem expediendam, &c. graviorem vero requiri causam post oblationem, graviorem post inceptum Canonem, & à fortiori à consecratione usque ad consumptionem. Hinc, si ante oblationem danda est Extrema Unctio moribundo jam confesso, & communicato per Viaticum, probabilius non est interrumpenda, quia non videtur tanta necessitas, qua vincatur irreverentia debita Missæ: Tambur. contra Layman. Si autem sit dandum Viaticum moribundo jam confesso, potes interrumpere etiam post consecrationem, si sit intra eandem Ecclesiam; secus vero, si eundem sit foras sine vestibus sacris; tunc

tunc enim non potes, si facta sit oblatio (ea enim nondum facta probabiliter potes) ob eandem rationem: si demum sit danda absolutio moribundo, vel aliud Sacramentum, quo credatur ponendus in gratia, debes interrumpere etiam inter consecrationem utriusque speciei, quia est necessitas extrema vincens irreverentiam: Tambur. l. 2, *Miss.* c. 8. §. 7.

Dum autem reverteris post interruptionem ad Missam finiendam; tunc, si consecraveras vel tantum speciem, pergendum, ubi desieras; si nihil dum consecraveras, tunc, si mora fuit intra horam, poteris pariter pergere, ubi desieras; si plus, quam una hora, poteris à principio Missam inchoare, vel etiam omittere, si non sis aliunde obligatus: Suarez apud Tambur. c. 8. Denique, si superveniat Princeps, vel Prælati, vel Processio, vel similes, audituri die Festo tuam Missam, quæ sit ibi unica, & tu nondum perveneris ad oblationem, Laym. & alii putant, posse interrumpere, & iterum inchoare; sed negat Tambur. quia non est tanta hæc necessitas, cum nec illi tunc teneantur ad audiendam integram Missam.

§. III.

Quo die, sive designetur, sive non designetur, sive designetur quotidie?

OBLIGATUR quandoque Sacerdos, legato, stipendio, voto, &c. ad unam, vel plures Missas; sed aliquando die, vel tempore designato, aliquando non, aliquando quotidie. Qua in re

Quæres primo, An possit Sacerdos anticipate sacrificare pro obligatione jam contracta celebrandi v. g. 15. Missas singulis mensibus?

Respondeo cum Lugo, Pelliz. n. 129. Bonac. & aliis affirmative, regulariter loquendo; quia anticipata solutio non præjudicat, sed prodest creditori: si ergo hoc mense celebret 30. Missas, potest toto sequenti vacare, aut celebrare pro alio, inquit Lugo. Dixi *Regulariter loquendo*; nam non potest, si mens obligantis intendit illam distributionem mensuram ob aliquam specialem causam, v. g. ad honorem, ad decorem suæ Capellæ, ob memoriam mensuram Fundatoris, &c. Similiter, in-

quit Pelliz. ex Joan. Lugo, si pro defunctis hujus populi, vel communitatis; siquidem ex ea anticipatione fit, ut, qui moritur altero mense, fraudetur subsidio, cum Fundator intenderit subvenire omnibus successive. Porro, an poterit Sacerdos anticipato stipendio sacrificare pro illo, qui primus offerret stipendium? v. de Missæ stipend. l. supra cit.

Quæres secundo, An tenearis statim ab initio cujusque anni, & sine interpellatione celebrare numerum Missarum, ad quem de licentia Sedis Apostolicæ redactum est onus Missæ quotidianæ, v. g. ad 200. quotannis?

Respondeo, quod, quamvis probabilius ita dicendum, cum legata pia debeantur initio anni ex Tiraquel. Ricc. & aliis; probabile tamen etiam videtur, posse absolvi numerum illum in fine cujuslibet anni; quia talis est usus, & ad suffragia plures, & plures anni solent assignari, ideoque similes moræ tacite concedi solent: Pelliz. num. 74.

Quæres tertio, An, & quando teneatur celebrare Sacerdos tres illas Missas, quæ ei injunguntur ab Episcopo ordinante?

Respondeo, Ex Rit. Rom. Episcopum ita loqui Sacerdotibus, dum ordinantur: *Post primam vestram Missam tres alias Missas, scilicet, unam de Spiritu Sancto, aliam de B. M. tertiam de fidelibus defunctis dicite, & etiam pro me orate.* Hinc peccant omittendo; venialiter tamen secundum Sotum, Val. & alios contra Suarez, Azor, Lessius, & alios, quia imperative injunguntur ab Episcopo, qui sub veniali obligare potest ad materiam gravem; & quamvis posset sub mortali, tamen, cum hactenus Episcopi non declaraverint, benignius interpretandi sunt. Cæterum, cum de Jure communi non sit determinatum tempus, quo debeant celebrari, diu differri possunt; nec dicendæ sunt diebus impeditis: denique nec præscribitur, ut applicent pro intentione Episcopi, sed tantum, ut pro eo orent; ideoque applicari possunt aliis, etiam cum stipendio: v. Croix de Ordin. n. 2318.

Quæres quarto, An celebrans aliis, quam designatis diebus, satisfaciat?

Respon-

Respondeo cum distinctione: si designati sint dies propter specialem cultum, seu devotionem, puta Feria sexta ob Domini Passionem, Sabbatum ob B. V. non satisfacit, si celebret Feria 5. aut Dominica sequenti; satisfacit vero, si designati sint propter fructum missæ, quia tunc servatur saltem quoad substantiam mens designantis; & parva illa variatio temporis, cum non sit in præjudicium, ad summum erit veniale, & ex rationabili causa nullum Tambur. l. 3. *Miss.* c. 3. §. 3. addens n. 2. etiam in priori casu vix illa modicam varietatem posse accedere ad mortale, nisi designatio diei esset in commoditatem audientium, qui proinde die Festo Missam non possent audire.

CAPUT V.

De cæteris Requisitis ad Sacrificium, & de Ritu in eo servando.

§. I.

De cæteris Requisitis ad Sacrificium.

PRÆTER dicta Superioribus capitibus requiritur juxta communem, & probabiliorem sententiam, teste Croix n. 318. tantum sub veniali Crux cum Crucifixo, & probabiliter in necessitate sufficit sola Crux: Croix cit. Unde inferunt Vasq. Gob. Pasp. Spor. melius esse etiam ex sola devotione celebrare sine omni Cruce, quam Missam ex Crucis defectu omittere. Sufficit autem Crucifixus etiam depictus vel pro Icone Altaris, vel in Tabernaculo. Si Venerabile sit expositum, non opus esse Cruce, docent multi apud Croix n. 321. sed aliqui referunt hanc declarationem S. Congr. 14. Maji 1707. *Quando super Altare expositum est Venerabile debet etiam in eo collocari crux cum imagine Crucifixi.*

Secundo Mappa ex lino, vel cannabe, vel gossipio, & quidem triplex, ex Missali; at sufficere duas docent Henr. Suarez, Layman. Bonac. Gob. & alii plures contra Gavant. & Jordan. sic habet usus, & pro tertia servit Corporale. Una tamen longa potest servire pro pluribus, si duplicetur, vel triplicetur saltem quoad illam